

Általános javaslatok a mesterséges intelligencia használatához az oktatásban és a tanulásban a főiskolán

Jóváhagyta a főiskola Tudományos Tanácsa (Szenátusa),
jegyzőkönyv № 8., 2024.09.25.

Bevezetésre került a № 101-ВН sz. 2024.09.30-án kiadott rektori rendelettel

Az **AI** (angolul: *artificial intelligence*) vagy *mesterséges intelligencia (MI)* használata egyre elterjedtebbé válik az élet számos területén. Nagy hiba volna, ha az oktatásban, főként az innovációban szükségszerűen élen járó felsőoktatásban nem foglalkoznánk azzal a kérdéssel, hogy használható-e és milyen módon és mértékben az MI.

Ma már a legtöbb szakértő azt javasolja, hogy az oktatási intézmények kerüljék a mesterséges intelligencia (MI) teljes tiltását, ehelyett hagyják a tanulókat, hallgatókat az MI-ről és az MI-től tanulni azáltal, hogy MI-alapú eszközöket, például a ChatGPT-t használják bizonyos feladatok vagy részfeladatok elvégzésére. Ez persze számos kérdést vet fel a tanárok számára:

- ✓ Mikor szabad a mesterséges intelligencia használata és mikor nem?
- ✓ Mennyire támaszkodhat egy diák az MI-ra?
- ✓ Melyek az MI használat elfogadható szintjei egy-egy konkrét esetben?
- ✓ Hogyan idézzék a hallgatók az MI-eszközökből tanult vagy megszerzett információkat?
- ✓ Mi a legjobb módja annak, hogy a tanárok kommunikálják az MI megfelelő használatával kapcsolatos elvárásaikat a hallgatók felé?

Az Amerikai Egyesült Államokban számos tagállam dolgozott már ki a területén működő oktatási intézmények számára útmutatást arról, hogyan használható az MI az oktatási folyamatban. Az USA keleti partján található Észak-Karolina állam (angolul North Carolina, az Amerikai Egyesült Államok 12. tagállama; fővárosa Raleigh) is ezen államok közé tartozik.

Az ottani hatóságok egy 5 fokozatú skálát ajánlanak az oktatási intézmények és a tanárok számára, és azt javasolják, hogy az oktatók egy-egy kurzus vagy egy konkrét feladat (például: szakdolgozat megírása, esszé leadása, kiselőadás elkészítése stb.) kiosztása előtt ennek a skálának egy konkrét pontjára utalva határozzák meg, hogy milyen mértékben használható az MI a feladat megoldása során, és a döntésüket explicit módon hozzák a hallgatók tudomására. Hangsúlyozzák, hogy lehetnek olyan feladatok, ahol semmilyen módon nem engedélyezett az MI használata, de alapvetően az MI használatának engedélyezése mindig a konkrét feladattól függ, ezért más feladatoknál hasznos lehet az MI használata. Akár azt is elképzelhetőnek tartják, hogy egyes feladatok során az MI kötelező használatát írja elő az oktató, ha a célja az, hogy a hallgatói megismerkedjenek az MI eszközökkel és azok használatának lehetőségeivel. Mindig a tanár feladata és felelőssége tehát annak meghatározása, hogy az adott konkrét feladat során az adott skála mely pontjának alkalmazását írja elő a hallgatói számára, és a skála a tiltástól a teljes engedélyezésig terjed.

A skála nemcsak azt határozza meg, használható-e és milyen mértékben az MI, hanem azt is, hogy a hallgatónak hogyan kell jeleznie azt, ha használt MI-t a feladat megoldása során. Ezzel mindenki számára világossá válik, milyen mértékben támaszkodott a hallgató az MI-re a feladat elkészítésénél. Az Észak-Karolina állam által kidolgozott skálát mára számos egyetem vette át vagy adaptálta a saját MI-használati szabályzat kidolgozása során.

Skála	Szint	Leírás	Tájékoztatási kötelezettség
0	Nem használható MI az adott feladatok során	A feladatot teljes egészében MI használat nélkül, saját tudásra, készségekre támaszkodva kell elvégezni. MI tehát NEM használható semmilyen formában az adott feladat vagy annak részei megoldása, teljesítése során.	Nyilatkozat arról, hogy a hallgató nem alkalmazott MI-t a feladat megoldása, teljesítése során.
1	MI-alapú ötletgenerálás és strukturálás lehetséges	MI segítségével létrehozott tartalom nem szerepelhet a benyújtott anyagban, de a hallgatók az MI segítségével ötletbörzét tarthatnak, vagy kitalálhatják, hogyan strukturálják az írásukat.	A hallgatónak be kell jelentenie (írásban jelölnie kell), hogy MI-t használt, és ez hogyan történt; be kell nyújtani a chatrobotokkal folytatott interakciók linkjét.
2	MI által támogatott adatgyűjtés és szerkesztés	MI segítségével új tartalom nem hozható létre, de a hallgatók használhatják az MI-t adatgyűjtéshez, információkereséshez, illetve a leadandó szöveg szerkesztése során, hogy világosabb, jobb minőségű végső tartalmat hozzanak létre.	A hallgatónak be kell jelentenie (írásban jeleznie kell) az MI használatát, és meg kell osztania a csevegésekre mutató linkeket.
3	MI használható meghatározott (rész)feladat elvégzéséhez	A hallgatók használhatnak MI-t a feladat bizonyos elemeinek vagy részinek elvégzéséhez (pl. ötletelés, adatgyűjtés, szerkesztés, strukturálás, hibajavítás). A hallgatótól elvárt az MI tartalom ellenőrzése, kritikus értékelése, és a hallgató feladata a technológia munkájának értékelése és (szükség esetén) kiegészítése, korrigálása. A kész tartalomért a hallgató a felelős.	A hallgatóknak jelezniük kell a feladat azon részénél, ahol MI használat történt, és el kell magyarázniuk, hogyan használták az MI-t. Az MI csevegésre vonatkozó linkeket be kell nyújtani.
4	Teljes MI használat (emberi felügyelettel és kontrollal)	A hallgatók szabadon használhatnak MI eszközöket a feladat elvégzése során segítségként minden munkafolyamat során. Itt az MI partner, azonban nem önálló tartalomkészítő. Ugyanakkor a hallgató a felelős a technológia munkájának értékeléséért és felügyeletéért, és a hallgató feladata a technológia munkájának értékelése és (szükség esetén) kiegészítése, korrigálása. A kész tartalomért a hallgató a felelős.	A hallgatóknak hivatkozniuk kell arról, ha MI használat történt, és el kell magyarázniuk, hogyan használták az MI-t. Az MI csevegésre vonatkozó linkeket be kell nyújtani. A hallgatóknak meg kell tudniuk válaszolni azt a kérdést, hogy a feladat mely része az ő munkájuk, és mely rész készült részben vagy teljesen az MI révén.